

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

XII. Polypticus monasterij Fossatensis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-22974

nimiis affligantur, aut acris verberibus coërceantur, ut sanarentur.

Hunc sequitur xxviii. De his qui sæpius correpti emendare noluerint. Vbi similiter septem prædicti gradus inserti sunt. De tertio autem modo iudiciorum sicut supra dispositum est. De damno cuiuslibet rei exteriori est intelligendum, ubi solummodo animadvertendum, si negligentia interveniente damnum extiterit factum. Tunc secundum modum delicti & personam & intentionem levioribus culpæ iudicium subiacebit. In quo modo continetur quicquid in regula invenitur. Sive gravissimæ vindictæ subiaceat, seu graviori, seu regulari, seu excommunicatur, seu excommunicationi subiaceat.

Præter hoc quod in quibusdam locis invenitur distinctiori disciplinæ subiaceat. Quod quidam ita intellegi volunt, ut si occultè aut publicè verbis monebatur, in eodem gradu acrius corripiatur.

Quartus quoque modus, ut prædictum est, de capitalibus criminibus constat, fornicatio videlicet, adulterio, atque ebrietate assidua, ceterisque quæ nullo modo nisi penitentia corporali secundum auctoritatem canonicam purgantur. In quibus & modus necnon & persona atque intentio semper inspicienda sunt. Vbi pariter quoque sanctorum patrum institutio sollicitè est pendenda.

XII.

Polypticus monasterij Fossatenfis.

Ex vet. cod. bibliothecæ regie.

HABET in Varena mansos caroperarios xxxvii. & sunt ex ipsis in beneficio mansi xv. & tres partes. & sunt ibi manoperarij xviii. Sunt ibi hospicia vii. Et manent ibi inter mansos caroperarios & manoperarios & hospicia homines cxxi. Solvunt mansi caroperarij in tertio anno unusquisque solidos v. & alios duos annos unusquisque vervecem cum agno. Solvunt de annona inter totos annis singulis mod. cix. Arant ad hivernaticum unusquisque perticas iv. & ad tramisium ii. & in tertia ebdomada faciunt corbadam. Solvit unusquisque pullos iii. cum ovis. Habet ibi mansos manoperarios iii. & solvunt in tertio anno sol. ix.

Habet in Novigente mansos caroperarios xviii. & manoperarios vi. & dimidium, & manent ibi homines lv. Solvit unusquisque mansus caroperarius uno anno sol. v. & alio anno vervecem cum agno, de vino mod. ii. Arat ad hivernaticum unusquisque perticas v. ad tramisium ii. Arant ad hivernaticum & ad tramisium in unaquaque ebdomada perticas iii. A tertia ebdomada inter tres mansos jornalem i. Fodiunt in vinea aripennum i. Solvit unusquisque pullos iii. cum ovis. Serviles mansi vi. & dimid. solvunt vervecem sex cum agnis suis, de vino mod. viii. Arant ad hivernaticum perticas iv. ad tramisium ii. Solvunt pullos iii. cum ovis.

Habet in Tortiaco mansos caroperarios xxxii. & manoperarios iii. hospicia vi. Manent ibi homines lxxi. Solvit unusquisque caropera-

rius uno anno sol. v. alio anno vervecem cum agno, de vino mod. ii. Arat ad hivernaticum perticas iv. ad tramisium ii. In unaquaque ebdomada arat ad hivernaticum & ad tramisium jornalem i. Facit corbadas iii. & solvit pullos iii. cum ovis. Unusquisque mansus manoperarius solvit per annos singulos vervecem cum agno, de vino mod. ii. Arat ad hivernaticum perticas iv. ad tramisium ii. & solvit pullos iii. cum ovis. Hospicia vi. solvunt communiter mod. iii. & dimidium, unusquisque verò pullum cum ovis. Solvunt ibi homines de terra censale sol. vi. denar. iv.

Habet in curte Protasio hospicia iv. Solvit unusquisque per singulos annos de vino mod. i. & pullum cum ovis.

Habet in Buxido mansos caroperarios xxxiv. & dimid. & manoperarios x. hospicia xiiii. De quibus mansi sunt in beneficio v. & dimid. & hospicium i. Manent ibi homines lxxviii. Solvit unusquisque mansus caroperarius uno anno sol. v. alio anno vervecem cum agno, de vino mod. ii. Arat ad hivernaticum perticas iv. ad tramisium ii. Inter duos mansos in unaquaque ebdomada arant perticas iii. A tertia ebdomada inter tres mansos cartuum i. Et solvit unusquisque omni anno ad vineam claudere carradam i. de virgis & pullos iii. cum ovis. Solvit unusquisque mansus manoperarius de vino mod. ii. omni anno vervecem cum agno. Arat ad hivernaticum perticas iv. ad tramisium ii. Solvit pullos iii. cum ovis. Est ibi terra censalis unde solvunt festivitate sancti Dionysij sol. ix. denar. viii.

Habet in Ferrarias mansos caroperarios xv. manoperarios iv. Manent ibi homines l. Habet ibi duos mansos abfos. Solvunt vestiti mansi hairbannum pro duobus bovis fol. xx. pro homine redimendo de hoste fol. iii. vervecem xiv. cum agnis, de vino mod. xx. de frumento mod. xx. Arat unusquisque ad hivernaticum perticas iv. ad tramisium ii. Ad hivernaticum corbadas iii. ad tramisium iii. Solvit unusquisque pullos iii. cum ovis.

Habet in Savegias mansos vii. ubi manent homines x. Solvit unusquisque omni anno vervecem cum agno, de vino mod. ii. pullos iii. cum ovis. Arat ad hivernaticum perticas iv.

Habet in Derentiaco mansos serviles vii. ubi manent homines xxiv. Solvit unusquisque vervecem cum agno. Arat ad hivernaticum perticas iv. ad tramisium ii. & inter hivernaticum & tramisium corbadas ix. Solvit pullos iii. cum ovis.

Habet in Maitiaco mansum indomiticatum cum casa & diversis ædificiis superpositis, cum viridario & omnibus congruis adjacentis. Habet ibi de vinea indomiticata iunctos id est aripennos c. de terra arabili indomiticata ad modios ducentos quadraginta unius sationis, de prato iunctos lx. de siva plus minus bunarios c. habens in giro plus minus leuam i. Est ibi capella indomiticata honoris sanctæ Mariæ dicata, ad quam respicit terra arabilis ad modios xxx. unius sationis. De vinea iuncti vi. de silva iv. de prato ii. Est ibi etiam alia Ecclesia partræ-

chialis sub honore sancti Melanij dicata, cui aspicit terra arabilis ad mod. l. unius latioris, & de vinea iuncti x l i i. de prato v. Solvunt censum inter Capellam & Ecclesiam libram unam. Habet in ipsa villa factos id est mansos l x. Solvit unusquisque de hostileto id est pro bove sol. l i. & porcos l i. aut sol. i v. mulcones l i. aut sol. l i. Solvit inter vinericiam & pascionem de vino mod. v i. de lignario denar. v i. Facit perturam in cultura dominicata, & seminat ibi de suo tritico mod. l i. Solvit de avena mod. v. de faba sext. i v. Fodit unusquisque iustum i. in vinea dominicata. Solvit pullos l i i. cum ovis x v. & alios pullos vindemiales cum ovis. Solvit sinapem & faces.

Habet in Floriaco unum mansum indominicatum, ad quem respiciunt mansi x l x. ex quibus sunt ingenuiles x l i. & serviles v l i. Respiciunt etiam ad ipsum mansum de terra arabili bunuaria x x v l i i. que sunt sita inter Remis & Floriacum. Et in alio loco sunt bunuaria x x x l i. & dimidium, sita inter Remis & curtem Roxiniacum. Est etiam una arca in Remis pertinens ad ipsum mansum, que habet de uno latere iuxta terram sancte Mariæ pedes c x v i. de alio latere iuxta terram sancti Crispini pedes c x v i. de una fronte iuxta terram sancte Mariæ pedes l x v i. ex alia fronte iuxta viam publicam pedes x l i i. De suprascriptis ingenuilibus mansis sunt v. in ipso Floriaco, & l i. in Pimella, i v. in curte Roxiniaco, & unus in Mastiaco. Solvit unusquisque mansus ingenuilis per totas ebdomadas in anno dies v. præter tres ebdomadas, unam in natale Domini, alteram in Pascha, tertiam in Rogationibus. Debet napatias l i. Habet unaquaque in longam perticas x l. & in transversum i v. De lignatico carradas l i i. Quinque mansi ingenuiles qui sunt in Floriaco, & duo qui sunt in Pimella, solvit unusquisque scintulas c l. Quatuor verò mansi qui sunt in curte Roxiniaco, & unus qui est in Mastiaco, solvit unusquisque scintulas c. Debet unusquisque pullos l i i. cum ovis x v. de vino sext. x l i. corbadas l i. unamquamque cum sex bovis, & tertiam corbadam cum duobus, pro hostilio denarios x i v. pro carropera denar. v. bannos tres, unum in vinea, alterum in prato, tertium in messe. Debet unam carradam adducere de feno in granicam senioris, & unam carradam de garbis de campania. Debet ducere annonam ad facinarium super carrum suum de suis diebus; & in ipso fatinario debet stare servilis mansus qui ipsam annonam prævideat & cooperetur. Debet etiam de suis diebus finum ducere in campum & expandere de suo carro; & servilis mansus debet levare finum super carrum. Debet unusquisque mansus servilis per totas ebdomadas dies v. & unam napatiam in vinea, de qua recipit tertiam partem, pullos l i i. cum ovis. Debet corbadas l i i. unamquamque de duobus bovis. Debet denarios v. pro carropera, bannos l i i. Debet faculas. Debet mansionem & curtem custodire & stabulum curare & facere quicquid opus est. Unusquisque mansus ingenuilis & servilis debet in eulogis panes v l. ad carnem denarios l i. & pullos l i. de vino sext. l i. de avena sext. i v. Cum fecerit corbadas in men-

se Martio, debent habere panem & ligamina & ficeram. Mense Maio panem & caseum. Mense Octobrio panem & vinum, si esse potest. Si ibi sunt cavaticarij, debent Kal. Octobr. denarios i v. & unum diem in banno, & ad tres audientias venire cum suis eulogis.

Habet in Turgiaco mansos serviles l x. & dimidium. Manent ibi homines x l i i. Solvunt mense Maio verveces l x. & dimid. cum agnis. Arat unusquisque ad hivernaticum perticas x. ad tramisium l i. Claudit unusquisque à tertio anno in manso dominico perticas l i. Solvit pullos l i. cum ovis.

Habet in Belsa mansos serviles v l i i. & dimidium. Manent ibi homines x i v. Solvunt annis singulis agnos v l i i. & dimidium. Arat unusquisque ad hivernaticum perticas i v. ad tramisium l i. Arat corbadam inter hivernaticum & tramisium. Ducit de frumento ad monasterium mod. x. Solvit pullos l i. cum ovis. Habet ibi culturas x v.

Habet in Vitena mansos x l. ubi manent homines x i v. De quibus mansis est unus & dimidius in beneficio, & unus abfus. Solvit unusquisque uno anno sol. l i. alio anno porcos l i. & arietes l i. Solvunt duo mansi de vino mod. l i. & dimidium. Alij mansi, unusquisque de frumento mod. i. Arat unusquisque ad hivernaticum perticas i v. ad tramisium l i. Et arat corbadas l i i. ad hivernaticum, ad tramisium perticas l i i. Claudit unusquisque in vinea perticas v l i. Solvit pullos l i i. cum ovis.

Habet in monte Hayrici mansos ingenuiles x l i. Manent ibi homines x x i. De quibus mansis tenent x i. alij homines. Solvit unusquisque annis singulis sol. v. & dimidium. Arat ad hivernaticum perticas v l i. & dimid. ad tramisium v. Facit ad hivernaticum corbadas l i i. ad binalia l i i. ad tramisium l i i. Debet unusquisque de lignario in latum pedes v. in altum pedes v l. & de caractionibus carradas v i. & omni anno festivitatem sancti Martini & in natale Domini & in Pascha carradam i. Claudit inter curtem & hortum & vineam perticas v l i. & dimidium. Solvit de lino fascium l i i. de xxx. madasciis, & in pascione mod. l i. de vino, de terra censali mod. l i. de vino. Arat ad hivernaticum perticas v l i. & dimidium. Solvit pullos l i i. cum ovis.

Habet in Equa mansos serviles l x. & dimidium. Manent ibi homines x l x. Solvit unusquisque usque ad monasterium carroperam i. & soc & cultrum. Faciunt corbadas x i. Arat unusquisque inter hivernaticum & tramisium perticas x. Solvit pullos l i. cum ovis.

Habet in Fabarias septem mansos ingenuiles. Octavus mansus pertinet ad Ecclesiam ipsius ville dicatam in honore sancti Martini. Antiquo tempore solvebat unusquisque mansus sol. v. Postea in alio tempore solvebat unusquisque in unoquoque mense per totum annum tres dies. A festivitatem sancti Iohannis usque in natale Domini solvebat à tertia in tertiam ebdomadam corbadam; & faciebat unum bannum in vinea, alium in messe. Solvebant duo mansi tres carroperas in anno usque ad Follatis. Solvebat unusquisque de pascione denarios x l i. & pullos l i i. cum ovis x v.

Nonus mansus est indomiticatus, ubi habet culturas v. & pratium & silvas & aquas cum fatiario.

Isti sunt cavaticarii sancti Petri. Teboldus, Gondoldis defunctus, Emhardus, Ledelindis, Amalgarius, Hairindis, item Amalgarius, item Teboldus, Amalbertus, Frodovinus, Frodevildis.

Familia de Cliciaco. Godelfadus, Ravenus, Odilo, Vivardus, Ermengisus, Hildegisus, Ansberga, Vitalis, Adelgardis, Mamucia cum tribus infantibus suis, id est, Dominicus & Hildulfus & Gozlenus, & cum aliis tribus, Giberga, Erluinus, Nadalbertus, Erliardis, Godinus, Doda, Odila, Adelindis, item Odila, Vuido, Vuineganda, Tedelindis, Adelberga, Ermengildis, Roducia, Frotagarius, Grimhardus, Erembertus, Iohannes, Tetfinda, Hildebertus & soror ejus, Rainberga & filia ejus nomine Elisabet cum suis filiis.

Hengelrannus, Rodulfus, Rainerius, Hengelsent, Vuarenburgis, Rodulfus, & Bernice, omnes isti cum infantibus suis. Berhengerius Presbyter.

Ingelburgis filia Vitalis de Bunido beato Petro se tradidit tali ratione ut nunquam à monachis esset vendita neque ulli homini donata.

Doda, Vuarnerus, Ingelgerus, Anfoldus, Beliardus.

Adrianus, Rainnis uxor sua cum tribus filiis, Durandus, Germundus, Rainerius, Ermengardis, Nodelenda cum quinque filiabus & unum filium, Richardus, Tescenda cum duabus filiabus & unum filium, Ildardus & filius ejus Constantius. Isti sunt fratres & sorores Adriani, Rainnis, Legardus, Nodelenda habent seniores. Alboldus, Giberga, Tescenda, Constantius, Acelinus, Sireda soror ejus, Idfredus cognatus eorum, Ikenbardus filius Richardi. Isti sunt cognati Adriani Germani.

Hisenburgis Britonisa gratanter se condonavit sancto Petro, antequam acciperet maritum, ut in posterum cum filiis & filiabus suis sub servitutis jugo teneatur, quorum hæc sunt nomina. Odolicus, Gislebertus, Durandus.

dem Dei genitrix nobis visa est præcepisse. Conferimus igitur eidem loco de rebus à Deo nobis collatis ad sustentationem, ut diximus, fratrum ibidem loci famulantium locum nostrum quod dicitur Villapinta & Ecclesiam in honorem sancti Iohannis Baptiste constructam cum omni integritate, quantumtuncque in ipso loco jure proprietatis modo nostra est possessio, & aliud prædium quod dicitur Villamama in contiguo superioris prædicti situatum, cum omni integritate, cum mancipia utriusque sexus, cum domibus, ædificiis, terris, vineis, pratis, silvis, pascuis, aquis, aquarumque decuribus, molendinis, mobilibus & immobilibus, cultum & incultum, questum & acquirendum, totum ab integro memorato monasterio Soricinij ad curas ejusdem monasterij necessitates consulendas perpetualiter ad habendum delegavimus. Et hæc nostram auctoritatem sub nomine ac evictionis gratia fieri volumus, per quam præcipimus ut nullus iudex publicus vel quilibet ex judiciaria potestate in possessiones memorati monasterij, quæ deinceps divina pietas in jure ipsius sancti loci voluerit augere, ullas illicitas occasiones requirere nullo unquam tempore audeat; sed liceat ordinato Abbati suisque successoribus sub immunitatis nostre vel successorum nostrorum defensione quieto ordine possidere. Et quandoquidem divina vocatione à nobis ordinatus Abbas vel successor ejus ab hac luce migraverit, perpetuo secundum regulam sancti Benedicti per hæc nostram auctoritatem & consensum licentiam habeant eligendi Abbates; quatenus ipsi monachi, qui ibidem Deo famulari videntur, pro statu totius regni nostri & incolumitate conjugis atque proles Domini misericordiam exorare valeant. Et ut hæc auctoritas nostra & futuris temporibus debeat inconcussa manere, manu nostra subfirmavimus, & annuli impressione signari iussimus.

Signum Pippini gloriosissimi Regis.
Ioannes Diaconus ad vicem Dagni recognovit.
Data septimo Kalendas Septembris anno Christo propitio secundo Domni Pippini Regis, Indictione septima. Actum Aquilgrani palatio regio in Dei nomine feliciter. Amen.

XIII.

Præceptum Pippini Regis pro monasterio Soricinij.

An. 754. Ex archivo monasterij Soricinij. **I**N nomine Domini & Dei & Salvatoris nostri Iesu Christi. Pippinus gratia Dei Rex. Si erga loca divinis cultibus mancipata propter amorem Dei ejusque in eisdem locis famulantium propter eorum sustentationem quoddam conferimus præmium, nobis apud Dominum æternæ remunerationis præmium rependi non diffidimus. Proinde noverit omnium fidelium tam præsentium quam & futurorum solertia quia placuit nobis propter amorem Dei & anime nostre remedium construere monasterium in pago Tolosano juxta castrum quod dicitur Verdminus, cui Soricinij titulo vocabulum constat indici Soricinij, in honorem Dei & ejus genitricis perpetuæ virginis Mariæ & omnium sanctorum, secundum quod ea-

XIV.

Charta donationis ville de Blangiac ad Ecclesiam Brivatensem.

EXemplaria. Donnis sanctis Donidio, Honorifico, Vnoberro, Betoleno Presbyteris, necnon Raconi Clerico, vel alius tam Diaconibus quam serviendis sancto Iuliano Clericis qui præfenti tempore ibidem deservire videntur. Ego Gideon. Dum non est incognitum quod Dominus Hunaldus Princeps ante hos dies per * parva consilia aliquam villam in pago Limanico de ratione sancti Iuliani martyris, cui vocabulum est Maccariaco, visus fuit astruxisse, postea celeste auxilio monitus superscriptam villam ipsi castre Dei reddere ordinavi & duas portiones tam de terra, vineis, censu, tributo, aut ex omni re sibi pertinenti, pro mole peccatorum, vobis visus fui condonasse.

An. 760. Ex Chartario Brivatensi cap. 26.

* parva